

Received	Reviewed	Published	Doi Number
11.01.2018	12.02.2018	30.03.2018	10.18298/ijlet.2495

The Research of Foreign Language Course Anxiety within Different Sample and in Terms of Evolutionary

Murat TUNCER¹ & Ahmet Egemen AKMENÇE²

ABSTRACT

The general aim of this research is to investigate anxiety of foreign language lessons in different samples developmentally. In the research conducted through the screening model, the Foreign Language Course Anxiety scale was used as the data collection tool. The research for which high school and university students were chosen as sample One-way analysis of variance, Mann Whitney U test, Kruskal Wallis H test, Correlation and Regression analysis were used to analyze the data. As a result of the research, it was determined that the students who constituted the sample had low level of foreign language lesson in general and education background of the parents at high school level did not make any significant difference. A significant difference was found in the sub-dimension of speaking with foreigners in terms of mother education status at undergraduate level. Regression analysis for the undergraduate level revealed that speech anxiety in Language Courses explain 89% of the total variance and when the sub-dimension of Interest in Foreign Language Course is added, it explains 93% of the variance. Similar results were obtained at the high school level. As a result of the research, it is considered that the students who have reasonable level of anxiety can motivate the students and increase their gains. Making foreign languages a tool for the students to use in real life and allowing them to communicate with people speaking native English or speaking English as second languages will increase their interest in the target language. Especially in language lessons, planning and encouraging speech activities will have a positive effect on anxiety.

Key Words: Foreign Language Course Anxiety, Anxiety, English Teaching, High School and Undergraduate Students, Regression Analysis

Yabancı Dil Ders Kaygısının Farklı Örneklerde Ve Gelişimsel Açından Araştırılması

ÖZET

Bu araştırmanın genel amacı yabancı dil ders kaygısının farklı örneklerde gelişimsel olarak araştırılmasıdır. Tarama modeline göre yürütülen araştırmada veri toplama aracı olarak Yabancı Dil Ders Kaygısı ölçeği kullanılmıştır. Lise ve üniversite öğrencilerinin örneklem olarak seçildiği araştırmada veriler tek yönlü varyans analizi, Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis H testi, Korelasyon ve Regresyon analizine göre çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda örneklemleri oluşturan öğrencilerin genel olarak yabancı dil ders kaygılarının düşük olduğu, sınıf ve lise düzeyi, anne ve baba eğitim durumunun anlamlı düzeyde fark yaratmadığı belirlenmiştir. Lisans düzeyinde anne eğitim durumu açısından yabancılarla konuşma kaygısı alt boyutunda anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Lisans düzeyi için yapılan regresyon analizinde dil dersinde konuşma kaygısının toplam varyansın %89'unu, dil dersine yönelik ilgi alt faktörü eklendiğinde ise %93'ünün açıklanabildiği görülmüştür. Lise düzeyinde de buna benzer sonuçlar elde edilmiştir. Araştırma sonucunda makul seviyede kaygının öğrenciyi motive edip kazanımları arttırabileceği düşünülmektedir. Öğrencilerin yabancı dili gerçek hayatta kullanabilecekleri bir araç hâline getirmek ve onlara ana dili veya yabancı dili İngilizce olan kişilerle iletişim kurmasına imkân tanımak onların hedef dile ilgisini arttıracaktır. Özellikle dil dersinde konuşma etkinliklerinin planlanması ve teşvik edilmesi kaygı üzerinde etkili olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Ders Kaygısı, Kaygı, İngilizce Öğretimi, Lise ve Lisans Öğrencileri, Regresyon analizi

¹ Doç. Dr., Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, mtuncer@firat.edu.tr

² Öğretmen, F.Ü. Eğitim Bilimleri Ens., Doktora Öğrencisi, egemenakmenca@gmail.com

1. Giriş

Yabancı dil dersinde istenen başarının elde edilememesinin altında yatan sebepler araştırmacıların ve eğitim politikacılarının ortaya çıkarmaya çalıştığı en önemli konular arasındadır. Bu başarısızlık sebebinin ortaya konulamaması, elle tutulur ve işlevsel önerilerin de sunulamamasını beraberinde getirmektedir. Yabancı dil öğretiminde yaşanan sorunlara yönelik yapılan çalışmaların bazıları dış faktörlere, fiziki şart ve imkânlarla odaklanmakta, bazıları sorunun öğretmen ve öğretim metotları kaynaklı olduğunu ileri sürmekte ve bazıları da sorunun odağına öğrenciyi almaktadır. Öğrencilerden kaynaklı sebepler arasında yabancı dil dersine karşı yaşanan bir kaygıdan bahsedilmektedir.

Taş (2006) genel olarak kaygıyı “kişinin bir uyararla karşı karşıya kaldığında yaşadığı, bedensel, duygusal ve zihinsel değişimlerle kendini gösteren bir uyarılmışlık durumu” olarak tanımlamaktadır. Yabancı dil kaygısı ise ana dil dışındaki bir dile yönelik endişe hissi ve korku duygularını kapsamaktadır (MacIntyre ve Gregersen, 2012). Yapılan son araştırmaları kaynak gösteren Sheen (2008) kaygının veri işleme ve ürüne dönüştürme davranışları üzerinde etkili olduğunu belirtmektedir (Akt, Hamamcı, 2015). Kaygıyı her durumda olumsuz düşünmek bu konu hakkında tek boyutlu bir bakış açısı sağlayacaktır. Makul düzeyde kaygının öğrencinin uyanıklığı ve motivasyonu üzerinde olumlu etkileri olduğu üzerine çalışmalar mevcuttur. Buna rağmen genel kanı kaygının, öğrenme üzerinde olumsuz etkiye sahip olduğu (Cheng, Horwitz ve Schallert, 1999; Horwitz, 2001; MacIntyre ve Gardner, 1991) şeklindedir. Kaygının öğrenme üzerindeki etkisi kişilere göre farklılaşabilmektedir (Seven ve Engin, 2008). Alanyazındaki birçok araştırmada (Aida, 1994; Demirdaş ve Bozdoğan, 2013; Ganschow vd., 1994; Horwitz, 2001; Kunt, 1997; Phillips, 1992; Proulx, 1991; Saito Horwitz ve Garza, 1999; Trylong, 1987) yabancı dil kaygısı ile yabancı dil akademik başarısı arasında negatif yönde bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Türkiye evreni açısından bir değerlendirme yapıldığında yabancı dil öğrenenlerin belli düzeylerde kaygılı oldukları (Aydemir, 2011; Aksoy, 2012; Burgucu, 2011; Demirdaş, 2012; Demirdaş ve Bozdoğan, 2013; Er, 2011; Ergün, 2011; Karabey, 2011; Karaca, 2012; Sağlamlı, 2009; Öztürk, 2012) bulgusu ile karşılaşılmaktadır.

Yabancı dile yönelik kaygı konusunda yapılan çalışmalar bazen genel dil öğrenimi üzerine bazen de temel dört beceriyi ayrı ayrı ele alacak biçimde sınıflanabilir. Bu çalışmaların birinde Littlewood (1984) öğrencilerin yeni öğrendikleri dilde yapmış oldukları telaffuz hatalarından ötürü öğretmenleri ve arkadaşları tarafından eleştirilmekten korktuklarını dile getirmiştir. Kendilerini güvensiz ve kaygılı bir ortamda hisseden dil öğrenenler, kendilerini yabancı dil öğrenimine kapatmakta ve bu durum önlem alınmazsa öğrenmenin engellenmesine sebep olabilmektedir. Baş (2014) ise yabancı dil kaygısına neden olan faktörleri konuşma etkinlikleri, dinleme etkinlikleri, öğretim yöntem ve teknikleri, hata yapma korkusu, öğrenme çevresi, öğretmen tutumları ve sınavlar olmak üzere sınıflamıştır.

Alan yazındaki araştırmalar yabancı dil kaygısını üç kaygı türü ile (iletişim korkusu, sınav kaygısı ve olumsuz değerlendirilme korkusu) ilişkili bulmuştur. Aydın'ın (2016) araştırma bulgularından olumsuz değerlendirilme korkusunun yabancı dil kaygısını yordadığı yönündedir. Bazı araştırmalarda ise (Aydın, 2016; Aksoy, 2012; Chu, 2008) yabancı dil kaygısı ile utangaçlık arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur. Değerlendirilme korkusu, kişinin çevresi tarafından olumsuz değerlendirileceğini düşünmesidir. Bu gibi olumsuz düşünceler kişiyi değerlendirme ortamından kaçmaya iter. Üçüncü bir kaygı türü ise akademik değerlendirme ortamlarında duyulan başarısız olma korkusu kaynaklı ve bir tür performans kaygısı olarak tanımlanan ‘sınav kaygısı’dır. (Horwitz, Horwitz ve Cope, 1991). Aydın ve Zengin (2008) de yapmış oldukları çalışmada yabancı dil öğrencilerinin yeterlilik düzeyleri, öğretmenlerin davranışları, sınav uygulamaları, yabancı dil derslerinin zorluk düzeyi, öğrencilerin dil yeteneği düzeyleri ve kültürel farklılıklar kaygıya sebep olan unsurlar olarak sıralamıştır. Yabancı dil kaygısı alan yazınında önemli yer tutmaktadır. Horwitz (2001) eski tarihli araştırmalarda araştırmacıların kaygının ikinci dil öğrenimi önünde engel olabileceğini düşündüklerini belirtmektedir. Scovel'a (1978) göre yabancı dil ile kaygı arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaya çalışan çalışmalarda

çelişki vardır ve bu çelişkinin asıl kaynağı kullanılan ölçme araçlarından kaynaklanmaktadır. Horwitz, Horwitz ve Cope (1986) bu konuya netlik kazandırma çalışmalarının sebebi, Scovel'in bu çelişkidenden bahsetmiş olmasıyla ilişkilendirilebilir. Nitekim Horwitz (2001), Scovel'in eleştiri ve tavsiyelerinden sonra araştırmacıların ölçtükleri kaygı türü konusunda daha hassas çalışmalar yaptıklarını belirtir. 1986 yılından sonra özellikle Horwitz ve arkadaşları (1986) tarafından geliştirilen *Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği* (*Foreign Language Classroom Anxiety Scale*) ile birlikte yabancı dil öğreniminde kaygı çalışmalarının benzer bulgular ürettiği gözlenmektedir (Tunçel, 2014).

Yabancı dil kaygısı ülkemizde ve yurt dışında pek çok tez ve makaleye konu olmuştur. Gardner, Smyth Clement ve Smyth (1979), yabancı dil kaygısının öğrencilerin yaşıyla birlikte arttığını ortaya koymuş ve yaşın küçük olması yabancı dil öğrenimindeki kaygının olumsuz etkilerinin de en az olduğu anlamına gelebileceğini ifade etmişlerdir. MacIntyre'ın (1999) Young'dan (1991) aktardığı şekliyle yabancı dil kaygısı öğrenciden, öğretmenden ve eğitimin kalitesinden kaynaklanmaktadır. Öner ve Kaynak (1986, Akt., Aydın, 2010) Türk okullarının katı ve baskıcı yapısı, öğrenciyi desteklemeyen, eleştirel yaklaşımı ve katı not sistemi, öğrencilerde başarısızlık korkusu ve kaygı yaratmakta olduğunu ileri sürmektedirler. Chen ve Chang (2004) ise Tayvan'da üniversitede öğrenim gören öğrencilerinin Yabancı dil kaygı düzeylerinin İngilizce dersinde karşılaştıkları öğrenme zorluklarının %36.80'ini yordadığını göstermiştir. Yukarıdaki örneklerin aksine, Sarıgül (2000), üniversite birinci sınıf öğrencilerinin Sürekli Kaygı ve Yabancı Dil Kaygısının yabancı dil yeterlilikleri üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını ileri sürmüştür. Yine aynı çalışmada Sarıgül (2000), kız ve erkek öğrenciler arasında yabancı dil kaygı düzeyi açısından anlamlı bir fark olmadığını, fakat kız öğrencilerin erkeklere göre daha yüksek ve sürekli kaygı düzeyine sahip olduklarını ifade etmiştir. Tuncer ve Temur (2017) ise çalışmasında hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil ders kaygıları ve akademik öz-yeterlilikleri arasındaki ilişkiyi incelemiş ve cinsiyet açısından kız öğrenciler lehine anlamlı fark olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca hazırlık sınıfında okumakta olan öğrencilerin kazanmış oldukları bölüme göre de kaygı ve öz yeterliliklerinde anlamlı fark olduğu ortaya çıkmıştır.

Buraya kadar sözü edilen çalışmalarda yabancı dil kaygısına yönelik bazı sorunlar aktarılmıştır. Bunlar: yapılan çalışmaların geçerli ölçeklerle yapılmayışı, sınırlı ve anlamlı olmayan bağımsız değişkenlerin araştırılmış olması, yaş açısından belirgin sonuca ulaştıracak bulguların edinilmemiş olması şeklinde özetlenebilir. Bu çalışmada ise öncelikle araştırma örnekleminin kaygı düzeyleri belirlenmiş, yaş değişkeninin oldukça geniş bir aralıkta izlenmesi hedeflenmiş ve son olarak yabancı dil ders kaygısının farklı örneklemlerde alt ölçek yordayıcılığı açısından ele değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bütün bu bilgiler doğrultusunda bu araştırmanın genel amacı yabancı dil ders kaygısının farklı örneklemlerde gelişimsel açıdan araştırılması şeklinde açıklanabilir. Bu genel amaç doğrultusunda,

- Araştırma örneklemini oluşturan öğrencilerin, sınıf açısından kaygı düzeyleri nasıldır?
- Yabancı dil ders kaygısı sınıf, anne ve baba eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- Yabancı dil ders kaygısının lise ve lisans eğitiminde ölçek alt boyutları ile korelasyonu ne düzeydedir?
- Lise ve lisans düzeyinde yabancı dil ders kaygısını sırasıyla en çok hangi alt boyutlar yordamaktadır?

soruları cevaplanmaya çalışılmıştır.

2. Yöntem

Bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelinde olgu ve olayları olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar. Kuş (2009) Tarama (survey) araştırmalarındaki amacın genelleştirilebilir veriler elde etmek olduğunu belirtmektedir.

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Elazığ ilindeki liseler ve Fırat Üniversitesi öğrencileridir. Bu kapsamda lise ve üniversite öğrencileri içinden yansız bir seçim yapılmış, il merkezindeki bir Anadolu lisesinde öğrenim gören öğrenciler ve Fırat Üniversitesinin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İlahiyat Fakültesi ve Eğitim Fakültesinden öğrenciler seçilmiştir. Lise ve lisans programları anlamında seçim yapıldıktan sonra araştırma amacı gözetilerek amaçlı örneklem seçimi yolunu gidilmiş, lise 9, 10 ve 11.sınıflardan birer grup, yükseköğretime geçişin son halkası konumundaki 12.sınıflardan 3 grup seçilmiştir. Lisans düzeyindeki seçimde ise bütün sınıflardan temsil alma yerine ikinci ve dördüncü sınıf öğrencileri örnekleme dâhil edilmiştir. Bu şekilde bir dâhil edilmedeki ölçüt ise henüz yabancı dil derslerini tamamlamış (2.sınıf) ve yaşama atılma ve dolayısıyla dil becerileri bakımından beklentilerin olduğu (4.sınıf) gruba ulaşılmasıdır. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından 2017-2018 eğitim-öğretim yılı güz döneminde toplanmıştır.

2.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmada Horwitz, Horwitz ve Cope (1986) tarafından geliştirilen ve Aydın (1999) tarafından Türkçeye uyarlanan Yabancı Dil Dersine Yönelik Kaygı ölçeği kullanılmıştır. Yabancı Dil Ders Kaygısı (YDDK) Ölçeği, yabancı dil sınıflarında yaşanan kaygı düzeyini ölçmek için geliştirilmiş 33 maddelik bir ölçektir. Horwitz (1986) ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını 300 yabancı dil öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiş ve ölçeğin iç tutarlılık katsayısını 0.93, 8 hafta sonraki test tekrar-test sonucunda ise 0.83 olarak bulmuştur (Sarigül, 2000). Horwitz vd.'e (1986) göre, öğrencilerin aldıkları puan ortalaması 3'ün altında ise düşük kaygılı, 3 ile 4 arasında orta kaygılı ve 4' ün üzerinde ise yüksek kaygılıdır. Beşli Likert tipindeki ölçeğe verilen yanıtlar ve puanlama "(1) kesinlikle katılmıyorum" ile "(5) kesinlikle katılıyorum" şeklindedir. Ölçeğin en son geçerlik-güvenirlik çalışması Gürsu (2011) tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada ölçeğin üç faktörlü yapısı (Dil dersinde konuşma kaygısı (DDKK), yabancılarla konuşma kaygısı (YKK) ve dil dersine yönelik ilgi (DDYİ)) doğrulanmıştır. Ölçeğin test tekrar test korelasyonu bu çalışmada .85 bulunmuştur.

2.3. Verilerin Analizi

Yabancı dil ders kaygısı ölçeği ile elde edilen veriler çeşitli bağımsız değişkenler açısından karşılaştırılmıştır. Çoklu gruplar gibi ikili grupların karşılaştırılmasında dağılımın homojen olduğu durumlarda daha güçlü bir analiz olarak değerlendirilmesi bakımından tek yönlü varyans analizine başvurulmuştur. Dağılımın homojen olmadığı durumlarda ise Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testlerine göre analiz yapılmıştır. Ölçek alt boyutlarının ölçeğin geneli ile olan ilişkisinin belirlenmesinde korelasyon analizi, ölçek alt boyutlarından hangisinin / hangilerinin yordayıcılık bakımından daha çok katkı yaptığını belirlemek için ise regresyon analizinin stepwise metodu kullanılmıştır. Bunun yanında sınıf düzeyi açısından kaygı düzeylerinin belirlenmesinde aritmetik ortalamadan yararlanılmıştır. Etki büyüklüğünün yorumlanmasında Cohen'in (1988) (≥ 0.5 : güçlü, ≥ 0.3 : orta düzey ve $\geq .01$ zayıf) referans aralıkları (Akt. Gliner, Morgan ve Leech, 2015:308) dikkate alınmıştır. Regresyon analizinin önkoşulu durumundaki boyutsal çarpıklık ve basıklık katsayıları ise Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Ölçek boyutlarının lise ve lisans düzeyi skewness (çarpıklık) ve kurtosis (basıklık) değerleri

Boyut	Lise		Lisans		Değerlendirme
	Skewness	Kurtosis	Skewness	Kurtosis	Çarpıklık/Basıklık
DDKK	.361	.172	.121	.0120	Uygun
YKK	.147	-.398	.222	-.050	Uygun
DDYİ	.224	.038	.131	-.561	Uygun
Ölçeğin Tamamı	.606	.925	.131	.0140	Uygun

Elde edilen çarpıklık ve basıklık değerlerin (+2) /(-2) aralığında olması ve P-P grafiklerinin uygunluğu nedeniyle regresyon analizi yapılabileceği gözlenmiştir. Dağılımın normalliğinin incelenmesinde P-P eğrileri, çarpıklık ve basıklığa bakılması sıklıkla başvurulan yöntemler arasındadır (Demir, Saatçioğlu ve İmrol, 2016).

3. Bulgular

Araştırmada öncelikle her bir sınıf için yabancı dil ders kaygısının düzeyi belirlenmeye çalışılmıştır. Öğrenim görülen sınıf açısından yabancı dil ders kaygı düzeyleri Tablo 2'deki gibidir.

Tablo 2. Lise ve üniversite öğrencilerinin yabancı dil ders kaygısı düzeyleri

Sınıf	Boyut	\bar{X}	Kaygı Düzeyi
9.Sınıf	DDKK	3,07	Orta
	DDYİ	2,86	Düşük
	YKK	2,93	Düşük
	Toplam	2,92	Düşük
10.Sınıf	DDKK	2,85	Düşük
	DDYİ	3,02	Orta
	YKK	2,98	Düşük
	Toplam	2,80	Düşük
11.Sınıf	DDKK	2,83	Düşük
	DDYİ	2,88	Düşük
	YKK	2,65	Düşük
	Toplam	2,75	Düşük
12.Sınıf	DDKK	2,88	Düşük
	DDYİ	2,76	Düşük
	YKK	2,62	Düşük
	Toplam	2,78	Düşük
Lise Toplam	DDKK	2,89	Düşük
	DDYİ	2,84	Düşük
	YKK	2,72	Düşük
	Toplam	2,79	Düşük
Lisans Toplam	DDKK	3,03	Orta
	DDYİ	2,85	Düşük
	YKK	2,49	Düşük
	Toplam	2,93	Düşük
Lisans 2.sınıf	DDKK	2,98	Düşük
	DDYİ	2,90	Düşük
	YKK	2,71	Düşük
	Toplam	2,91	Düşük
Lisans 4.sınıf	DDKK	3,06	Orta
	DDYİ	2,82	Düşük
	YKK	2,35	Düşük
	Toplam	2,95	Düşük

Lise ve lisans eğitimi sınıf düzeyi yabancı dil ders kaygısı ölçeği ve alt boyutları ortalamaları açısından değerlendirildiğinde genel olarak öğrencilerin kaygı düzeylerinin "Düşük" olduğu belirlenmiştir. Kaygı düzeyi orta olarak belirlenen alt boyutlarda ise ortalamaların düşük kaygı düzeyinden belirgin biçimde farklılaşmadığı, sınırda kaldığı gözlenmektedir.

Elde edilen bu kaygı düzeylerinin sınıf bağımsız değişkeni açısından anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için elde edilen ölçek ve alt boyut ortalamaları lise ve lisans öğrencileri için ayrı ayrı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Lise öğrencilerine yönelik karşılaştırma sonucunda elde edilen bulgular Tablo 3'teki gibidir.

Tablo 3. Yabancı dil ders kaygısının lise sınıf düzeyine göre karşılaştırılması

		N	\bar{X}	V. Kaynağı	K.T.	Sd	K.O.	F	p
DDKK	9. sınıf	30	3,07	G.Arası	1,13	3	,37	1,31	,272
	10. sınıf	32	2,85	G.İçi	28,20	202	,28		
	11. sınıf	43	2,83	Toplam	59,33	205			
	12. sınıf	101	2,88						Levene (F=2,55, p=,056)
	Total	206	2,89						
DDİ	9. sınıf	30	2,86	G.Arası	1,77	3	,59	,86	,460
	10. sınıf	32	3,02	G.İçi	139,06	203	,68		
	11. sınıf	43	2,88	Toplam	140,84	206			
	12. sınıf	102	2,76						Levene (F=,73, p=,535)
	Total	207	2,84						
YKK	9. sınıf	30	2,93	G.Arası	4,87	3	1,62	2,02	,111
	10. sınıf	32	2,98	G.İçi	162,63	203	,80		
	11. sınıf	43	2,65	Toplam	167,51	206			
	12. sınıf	102	2,62						Levene (F=,79, p=,500)
	Total	207	2,72						
TOPLAM	9. sınıf	30	2,92	G.Arası	,61	3	,20	,853	,466
	10. sınıf	32	2,80	G.İçi	48,60	202	,24		
	11. sınıf	43	2,75	Toplam	49,21	205			
	12. sınıf	101	2,78						Levene (F=2,55, p=,057)
	Total	206	2,79						

Tablo 3'teki tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre lise sınıf düzeyi açısından yabancı dil ders kaygısına yönelik görüşler anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır ($p>.05$). Lisans sınıf düzeyi açısından yapılan karşılaştırmalar ise Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Yabancı dil ders kaygısının lisans sınıf düzeyine göre karşılaştırılması

		N	\bar{X}	V. Kaynağı	K.T.	Sd	K.O.	F	p
DDKK	2. sınıf	78	2,98	G.Arası	,31	1	,31	-	-
	4. sınıf	116	3,06	G.İçi	47,09	192	,24		
	Total	194	3,03	Toplam	47,41	193			
									Levene (F=10,96, p=,001*)
DDİ	2. sınıf	78	2,90	G.Arası	,25	1	,25	,394	,531
	4. sınıf	116	2,82	G.İçi	125,02	192	,65		
	Total	194	2,85	Toplam	125,27	193			
									Levene (F=1,38, p=,241)
YKK	2. sınıf	78	2,71	G.Arası	6,14	1	6,14	7,911	,005*
	4. sınıf	116	2,35	G.İçi	149,23	192	,77		
	Total	194	2,49	Toplam	155,38	193			
									Levene (F=,01, p=,910)
TOPLAM	2. sınıf	78	2,91	G.Arası	,069	1	,06	-	-
	4. sınıf	116	2,95	G.İçi	44,977	192	,23		
	Total	194	2,93	Toplam	45,047	193			
									Levene (F=11,65, p=,001*)

* $p < ,05$

Tablo 4'teki sonuçlara göre ölçeğin DDKK alt boyutu ve tamamı açısından dağılım homojen bir biçimde dağılmamaktadır. Buna karşın DDİ ve YKK alt boyutlarında yabancı dil ders kaygısına yönelik görüşler arasında lisans eğitimi sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde görüş farkı bulunamamıştır ($p > ,05$). Dağılımın homojenliği şartının sağlanamadığı DDKK alt boyutu ve ölçeğin tamamı Mann Whitney U testi ile karşılaştırılmış, elde edilen sonuçlar Tablo 5'te özetlenmiştir.

Tablo 5. Ölçeğin DDKK alt boyutu ve geneline ilişkin Mann Whitney U Testi sonuçları

Sınıf	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p	Eta-Kare
Dil dersinde konuşma kaygısı:						
2.sınıf	78	91,94	7171,50	4090,50	,258	-
4. sınıf	116	101,24	11743,50			
Ölçeğin tamamı						
2.sınıf	78	95,55	7453,00	4372,00	,692	-
4. sınıf	116	98,81	11462,00			

Tablo 5'deki Mann Whitney U testi sonuçlarına göre ölçeğin dil dersinde konuşma kaygısı alt faktörü ve geneli açısından öğrenim görülen sınıf değişkenine göre anlamlı görüş farkı belirlenmemiştir ($p > ,05$). Araştırmanın bir diğer bağımsız değişkeni anne ve baba eğitim durumudur. Bu bağımsız değişkenler açısından yapılan değerlendirmelerde grupları oluşturan kişi sayıları bakımından önemli farklılıkların olması nedeniyle tek yönlü varyans analizi yerine Kruskal Wallis H testine başvurulmuş, lise düzeyine yönelik sonuçlar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Lise Düzeyi Anne ve Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre KWH Analizi Sonuçları

	Boyut	Chi-Square	p	sd	Fark	Eta-Kare
Anne Eğitim Durumu	DDKK	6,823	,146	4	-	-
	DDİ	9,388	,052	4	-	-
	YKK	3,140	,535	4	-	-
	Tamamı	6,226	,183	4	-	-
1: Okuma Yazması Yok (N=19), 2: İlkokul (N=82), 3: Ortaokul (N=55), 4: Lise (N=38), 5: Üniversite(N=13)						
Baba Eğitim Durumu	DDKK	5,285	,259	4	-	-
	DDİ	,634	,959	4	-	-
	YKK	1,306	,860	4	-	-
	Tamamı	7,107	,130	4	-	-
1: Okuma Yazması Yok (N=2), 2: İlkokul (N=44), 3: Ortaokul (N=53), 4: Lise (N=70), 5: Üniversite(N=37)						

Tablo 6'da da görüleceği üzere lise öğrenimi gören öğrencilerin yabancı dil dersine yönelik kaygıları anne ve baba eğitim durumu açısından anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır ($p > ,05$). Anne ve baba eğitim durumuna yönelik aynı karşılaştırma lisans öğrencileri içinde yapılmış ve Tablo 7'deki bulgular elde edilmiştir.

Tablo 7. Lisans Düzeyi Anne ve Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre KWH Analizi Sonuçları

	Boyut	Chi-Square	p	sd	Fark	Eta-Kare
Anne Eğitim Durumu	DDKK	3,081	,544	4	-	-
	DDİ	1,850	,763	4	-	-
	YKK	11,24	,024*	4	1>2	,061
	Tamamı	3,63	,457	4	-	-

1: Okuma Yazması Yok (N=35), 2: İlkokul (N=96), 3: Ortaokul (N=36), 4: Lise (N=21), 5: Üniversite(N=6)						
Baba Eğitim Durumu	DDKK	2,65	,617	4	-	-
	DDİ	6,31	,177	4	-	-
	YKK	7,23	,124	4	-	-
	Tamamı	4,32	,363	4	-	-
1: Okuma Yazması Yok (N=5), 2: İlkokul (N=55), 3: Ortaokul (N=40), 4: Lise (N=60), 5: Üniversite(N=34)						
DDKK: Dil dersinde konuşma kay., DDYİ: Dil dersine yönelik ilgi, YKK: Yabancılarla Kon. Kay.						

*p<.05

Tablo 7'deki anne ve baba eğitim durumları açısından yapılan değerlendirmelerde sadece anne eğitim durumu açısından YKK alt boyutunda anlamlı düzeyde görüş farkı belirlenmiştir(p<.05). Etki büyüklüğü değerine göre anne eğitim durumunun yabancılarla konuşma kaygısı üzerinde etkisi "Güçlü" düzeydedir.

Araştırmanın üçüncü alt amacı ölçek alt boyutlarının lise ve lisans öğretim kademeleri açısından ölçeğin geneline yönelik ne düzeyde ve yönde bir korelasyon içinde olduğunu belirlemeye yöneliktir. Bu duruma yönelik sonuçlar Tablo 8'deki gibidir.

Tablo 8. Lise ve Lisans düzeyi ölçeğin geneline yönelik korelasyon sonuçları

	Korelasyon	N	Pearson (r)	p
Lise	Kaygı*DDKK	206	,925**	,000
	Kaygı*DDYİ	206	,412**	,000
	Kaygı*YKK	206	,263**	,000
Lisans	Kaygı*DDKK	194	,944	,000
	Kaygı*DDYİ	194	,519	,000
	Kaygı*YKK	194	,165	,011
DDKK: Dil dersinde konuşma kay., DDYİ: Dil dersine yönelik ilgi, YKK: Yabancılarla Kon. Kay.				

Tablo 8'deki korelasyon analizi sonuçlarına göre ölçeğin geneli ile en yüksek korelasyonun lise ve lisans düzeyinde sırasıyla DDKK, DDYİ ve YKK arasında olduğu (*p<.01) belirlenmiştir. Öğretim kademesi anlamında hesaplanan korelasyon değerleri dikkate alındığında DDKK ve DDYİ alt boyutlarında lisans düzeyi korelasyon katsayısının arttığı, YKK alt boyutunda ise azaldığı gözlenmiştir.

Ölçek ve alt boyutları arasındaki bu değişimlerin daha iyi yorumlanabilmesi için regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan regresyon analizinde her bir boyutun katkısını daha açık bir biçimde gözleyebilmek için Stepwise metodu kullanılmıştır. Buna göre hesaplanan lisans düzeyi regresyon analizi sonuçları Tablo 9'daki gibidir.

Tablo 9. Lisans düzeyi regresyon analizi sonuçları

Model	Bağımlı Değ.	Bağımsız Değ.	β	t	p	F	Model (p)	R ²
1	Kaygı	Sabit	147	,056	041	1569,40	,000	,89
		DDKK	920	9,616	000			
2	Kaygı	Sabit	000	008	994	1304,51	,000	,93
		DDKK	847	3,056	000			
		DDYİ	129	0,687	000			
DDKK: Dil dersinde konuşma kay., DDYİ: Dil dersine yönelik ilgi, YKK: Yabancılarla Kon. Kay.								

Tabloda da görüldüğü gibi lisans düzeyi için stepwise metoduna göre iki model üretilmiştir. İlk modelde DDKK alt faktörünün toplam varyansın %89'unu, DDYİ alt faktörü eklendiğinde ise %93'ünün açıklanabildiği görülmüştür. Lise düzeyi için yapılan regresyon analizi ise Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Lise düzeyi regresyon analizi sonuçları

Model	Bağımlı Değ.	Bağımsız Değ.	f	t	p	F	Model (p)	R ²																																	
1	Kaygı	Sabit	358	,998	,000	1204,21	,000	,85																																	
		DDKK	842	4,702	,000				2	Kaygı	Sabit	100	,469	,143	853,20	,000	,89	DDKK	828	9,684	,000	YKK	108	,579	,000	3	Kaygı	Sabit	,073	1,206	,003	832,01	,000	,92	DDKK	789	3,544	,000	YKK	102	,555
2	Kaygı	Sabit	100	,469	,143	853,20	,000	,89																																	
		DDKK	828	9,684	,000																																				
		YKK	108	,579	,000																																				
3	Kaygı	Sabit	,073	1,206	,003	832,01	,000	,92																																	
		DDKK	789	3,544	,000																																				
		YKK	102	,555	,000																																				
		DDYİ	109	,211	,000																																				

DDKK: Dil dersinde konuşma kay., DDYİ: Dil dersine yönelik ilgi, YKK: Yabancılarla Kon. Kay.

Tablo 10'daki stepwise metodu regresyon analizi sonuçlarına göre üç model üretilmiştir. Lisans düzeyindeki yüzdelik oranlara benzer biçimde ilk modelde DDKK alt faktörünün toplam varyansın %85'inin, ikinci modelde YKK alt faktörü eklendiğinde %89'ünün açıklanabildiği görülmüştür. Son modelde DDYİ alt faktörü eklenmiş ve açıklanan toplam varyans %92'ye çıkmıştır.

4. Sonuç ve Tartışma

Araştırma bulgularına göre araştırma örneklemini oluşturan her iki öğretim kademesinde de genel olarak düşük kaygı olduğu belirlenmiştir. Başaran (2005:204) düşük ve yüksek kaygının öğrenmeyi olumsuz etkileyebileceğini belirtmektedir. Öğrencilerin genel kaygı düzeylerinin araştırmaya katılan tüm gruplar için düşük olması, öğrencilerin yabancı dili kullanma zorunluluklarının olmaması veya bunu gerçek hayata yansıtamamalarından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada lise öğrencileri arasında sınıf değişkenine göre yabancı dil dersine yönelik kaygılarının farklılaşmadığı görülmüştür. Araştırmanın yürütüldüğü lisans seviyesi 2 ve 4. sınıf düzeyleri arasında da anlamlı bir fark yoktur. Alan yazın incelendiğinde, bu bulgunun aksini iddia eden çalışmalar olduğu görülmektedir. Örneğin Gardner (1991), deneyim ve uzmanlık arttıkça kaygının da anlamlı düzeyde azaldığını belirtmişlerdir. Başka bir çalışmada Krashen (1986)'a göre çocukların beyinlerindeki dil gelişimi iki yaşında başlamakta ve bu gelişimin ergenlik dönemine kadar sürmektedir. Dolayısıyla dil öğrenimine ne kadar erken yaşta başlanırsa sonuçlarının da o denli olumlu olabileceği ve bu sayede kaygı düzeyinin de minimum seviyede olacağını ileri sürmüştür. Ancak Türkiye açısından bir değerlendirme yapıldığında araştırmalar arasındaki bu bulgu farklılıkları açıklanabilmektedir. Türkiye'de Can ve Can'ın (2014) da değindiği gibi lise ve üniversitelerde verilmekte olan yabancı dil öğretimi yeterli bulunmamakta ve yabancı dil öğretiminde, öğrenciler, öğretmenler/öğretim elemanları, öğretim programı, yönetim ve ailelerden kaynaklanan değişik sorunlarla karşılaşmaktadır. Öğretim kademesi değişse bile içerik açısından ciddi bir değişimin olmaması, yabancı dil becerilerinin sadece ders geçme anlamında değerlendirilmesi gibi hususlar ulaşılan bu bulguları açıklamaktadır. Nitekim Bayraktaroğlu (2012:6) ülkemizdeki yabancı dil eğitimini yeterli bir dil seviyesine ulaştırılmayan, ezberle iten ve hedefleri gerçeklikten uzak olması yönleriyle eleştirmektedir.

Bağımsız değişkenler açısından yapılan karşılaştırmalara sonucunda lise öğrenimi gören katılımcılar arasında anne-baba eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde görüş farkı bulunamamıştır. Bu durum

alan yazındaki bazı araştırmalar ile benzerdir. Örneğin Doğan (2008)_ve Öner ve Gedikoğlu (2007) yapmış olduğu çalışmada anne ve baba eğitim durumunun kaygı üzerindeki etkisini incelemiş ve benzer bir şekilde anlamlı bir etki bulamamıştır. Ancak lisans seviyesinde Yabancılarla Konuşma Kaygısı alt boyutunda anne eğitim durumu değişkenine göre katılımcılar arasında farklılaşma bulunmaktadır. Pan ve Akay (2015) anne-baba eğitim düzeylerinin yabancı dil sınıf kaygısını etkilediğini, baba eğitim düzeyi düşük olan öğrencilerin daha fazla kaygılı olduklarını rapor etmiştir. Anne eğitim durumunun düşük olduğu bireylerde, annenin yansması olarak genel özđüven eksikliğinin fazla olması, bireylerin yabancılar karşısında da güvensiz ve kaygılı hissetmesine yol açabilir. Bunun yanında öğrencilerin yabancı dili pratiğe dökebilindikleri tek yer ev ortamıdır ve eğer anne eğitim seviyesi bunun için yeterli değil ise öğrenci öğrenmiş olduğu dili hayata dökemez ve gerçek hayatta yüz yüze kaldığında yüksek kaygı yaşaması normal bir durumdur.

Çalışmada lise ve üniversite öğrencilerinin vermiş oldukları cevaplar ölçeğin alt boyutları açısından regresyon analizine tabi tutulmuş, Yabancılarla Konuşma Kaygısı alt boyutuna göre lise öğrencilerinin yabancı biriyle konuşma konusunda üniversite öğrencilerine kıyasla daha fazla kaygıya sahip olduğu belirlenmiştir. Bekleyen'e göre (2004), öğrenenler yeni öğrenmiş oldukları yabancı dili konuşurken hata yapmakta endişe duymaktadır. Bunun da en temel sebebi diğer öğrencilerin bu hataları fark etmesi ve eleştirmeleridir. Yine aynı doğrultuda Young (1991) bir kitle önünde yabancı dilde konuşmak zorunda olmak öğrenciler açısından kaygı oluşturan nedenlerin en başında olduğunu ifade etmiştir. Araştırmasında, öğrencilerin %68'inin arkadaşlarının önünde konuşmak zorunda kalmadıklarında kendilerini daha rahat hissettiklerini söylemişlerdir. Özellikle bu durumun lise öğrencilerinde daha baskın olarak görüldüğünü ileri sürmüştür. Bunun temel nedenlerinden birisi, ergenlik çağının karakteristik özelliklerinden kaynaklandığı ifade edilebilir. Araştırma bulgularına göre üniversite öğrencilerinden konuşma kaygısı onların yabancı dil ders kaygısı anlamlı biçimde etkilememektedir. Bu sonucun bir nedeni üniversite öğrencilerinin yabancı dili bir yabancı karşısında kullanma ihtimalinin daha az olduğunu düşünmeleri veya fazla tecrübe etme imkânı bulamamış olmaları olabilir. Lise öğrencileri açısından bakıldığında ise üniversite veya daha sonraki yaşamlarında yabancılarla daha sık karşılaşma ve İngilizceyi kullanacakları durumlar olacağına inanmaları bu bulgunun nedeni olarak açıklanabilir. Bir diğer sebep ise üniversite öğrencilerinin yabancı dil yeterliliğinin lise öğrencilerine kıyasla daha yüksek olması olabilir. Liu (2006) alışmasında, her seviyeden öğrencinin hedef dilde konuşurken kaygılandığını, yeterlilik arttıça kaygını da kademeli olarak azaldığını, öğrencilerin öğretmene cevap verdiklerinde ya da tek başlarına sınıfta İngilizce konuştuklarında en fazla kaygı düzeyine ulaştıklarını, ikili gruplar halinde çalışırken ve konuşma İngilizcesine alıştıça öğrencilerin sözlü olarak hedef dilin kullanımı konusunda kendilerini daha az kaygılı hissettiklerini ifade etmiştir.

Eğer insanlar dil öğrenme ortamında kendilerini rahat ve güvende hissetmezlerse, dile karşı etraflarında psikolojik bariyerler oluştururlar ve kaygı düzeyleri belli bir seviyenin üzerinde olursa bu durum dil öğrenme sürecinde önemli bir engel olarak karşımıza çıkar (Littlewood, 1984:58-59). MacIntyre ve Gardner (1995:93) hedef dilde konuşmanın kaygıyı artırdığını çünkü konuşma sırasında, iletişim kurma zorunluluğunun çok baskın bir kaygı unsuru olduğunu belirtmişlerdir.

Türkiye'deki yabancı dil öğretimindeki yetersizlik ve başarısızlık yapılan pek çok çalışmada dile getirilmiş, konuyla ilgili önlemlerden ve önerilerden bahsedilmiştir. Ancak tüm bu çalışmalara rağmen kayda değer bir ilerleme ve yeterlilik durumu da gözlenememektedir. İçerisinde bulunan coğrafyada bile, pek çok açıdan Türkiye'nin gerisinde bulunan uluslar, özellikle de Arap ülkelerinde, İngilizce dil yeterliliklerinin ülkemizin ilerisinde olması tartışmaların odağı olan konular arasındadır. Bu noktada, Türkiye'deki öğrencilerin yabancı dile karşı yeterince güdülenmemiş olması ve yeterli düzeyde kaygı sahibi olmamaları bu sorunun başlıca sebepleri arasında gösterilebilir. Bu araştırma bulguları göstermiştir ki öğrencilerdeki kaygı düzeyi düşüktür. Kaygı düzeyinin düşük olması onları performans göstermede isteksiz bir hâle evrilmiş olabilir. Yapılan pek çok çalışma göstermektedir ki kaygı öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir. Ancak bu durumun tam tersi, aşırı kaygısızlık da öğrenmeyi olumsuz etkiler ve motivasyonu düşürür. Dil kaygısının psikolojik bir kurgu olduğunu belirten Scovel (1994) bu durumun daha çok öğrencinin kendine ait içsel motive edici unsurlardan kaynaklandığını

ifade etmiştir. Bu bağlamda makul seviyede kaygı öğrenciyi motive edip, kazanım miktarını arttırabilir. Öğrencilerin yabancı dili gerçek hayatta kullanabilecekleri bir araç haline getirmek ve onlara anadili veya ikinci yabancı dili İngilizce olan kişilerle iletişim kurmasına imkân tanımak onların hedef dile ilgisini arttıracak, makul seviyede kaygı duymalarını sağlayıp öğrenmelerine katkıda bulunabilir.

Kaynakça

- Aida, Y. (1994). Examination of Horwitz, Horwitz, and Cope's construct of foreign language anxiety: The case of students of Japanese. *Modern Language Journal*, 78, 155-167.
- Aksoy, M. (2012). *Yabancı Dil Öğreniminde Kaygı, Utangaçlık, Strateji ve Akademik Başarı Arasındaki İlişki*, Unpublished Doctoral Dissertation. Ankara University, Institute of Social Sciences.
- Aydemir, O. (2011). *A Study On The Changes In The Foreign Language Anxiety levels Experienced By The Students Of The Preparatory School At Gazi University During An Academic Year*, Unpublished Master's Thesis, Gazi University, Institute of Educational Sciences.
- Aydın, Y. (2016). Lise öğrencilerinin yabancı dil kaygısının farklı değişkenler açısından incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Aydın, B. (2010). *İkinci Yabancı Dil Olarak Fransızca Öğreniminde İletişim Becerilerini Etkileyen Değişkenlerin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aydın, B. (1999). *A Study of Sources of Foreign Language Classroom Anxiety in Speaking and Writing Classes*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Aydın, S. & Zengin, B. (2008). Anxiety in foreign language learning: A review of literature. *The Journal of Language and Linguistic Studies*, 4 (1), 81 – 94.
- Baş, G. (2014). Lise öğrencilerinde yabancı dil öğrenme kaygısı: Nitel bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, sayı 36, 101-119.
- Bayraktaroğlu, S. (2012). Neden Yabancı Dil Eğitiminde Başarılı Olamıyoruz? Türkiye'de Yabancı Dil Eğitiminde Eğilim Ne Olmalı? 1. Yabancı Dil Eğitimi Çalıştayı Bildirileri, 12-13 Kasım 2012. Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 2014.
- Bekleyen, N. (2004). The influence of teachers and peers on foreign language classroom anxiety. *Dil Dergisi*, 123, 49-66.
- Burgucu, A. (2011). *The Role of Motivation, Attitude and Anxiety in Learning English as a Foreign Language*. Unpublished Master's Thesis, Kafkas University, Institute of Social Sciences.
- Can, E. ve Can, C.I. (2014). Türkiye'de yabancı dil öğretiminde karşılaşılan sorunlar. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 43-63.
- Chen, T.-Y. ve Chang, G. B. Y. (2004). The relationship between foreign language anxiety and learning difficulties. *Foreign Language Annals*, 37, 279-290.
- Cheng, Y., Horwitz, E. ve Schallert, D. (1999). Language Anxiety: Differentiating writing and speaking components. *Language Learning*, 49, 417-446.
- Chu, H. N. R. (2008). Shyness and EFL Learning in Taiwan: A study of Shy and Non-shy College Students' Use of Strategies, Foreign Language Anxiety, Motivation, and Willingness to Communicate. ProQuest. <https://books.google.com.tr/books>
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Demir, E., Saatçioğlu, Ö. ve İmrol, F. (2016). Uluslararası dergilerde yayımlanan eğitim araştırmalarının normallik varsayımları açısından incelenmesi. *Curr. Res. Educ.*, 2(3), 130-148.
- Demirdaş, Ö. ve Bozdoğan, D. (2013). Foreign Language Anxiety and Performance of Language Learners in Preparatory Classes, *Turkish Journal of Education*, 2(3), 4-13.
- Demirdaş, Ö. (2012). *Foreign Language Anxiety and Performance of Language Students in Turkish University Preparatory Classes*, Unpublished Master's Thesis. Abant İzzet Baysal University, Institute of Educational Sciences.

- Doğan, A. (2008). Lise öğrencilerinin İngilizce öğrenimlerini etkileyen yabancı dil kaygısı. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, 1300-3542.
- Er, S.S. (2011). *Anadolu Liselerine Devam Eden Öğrencilerin Yabancı Dil Başarılarında Yabancı Dile Yönelik Kaygı ve İnançlarının Etkisinin İncelenmesi*, Unpublished Doctoral Dissertation. Ankara University Institute of Science.
- Ergün, E. (2011). *An Investigation into the Relationship between Emotional Intelligence Skills and Foreign Language Anxiety of Students at a Private University*, Unpublished Master's Thesis. OrtaDoğuTeknikUniversity.
- Ganschow, L., Sparks, R.L., Anderson, R., Javorsky, J., Skinner, S. ve Patton.J. (1994). Differences in language performance among high-, average-, and lowanxious college foreign language learners. *The Modern Language Journal*, 78(1), pp. 41-55.
- Gardner, H. (1991) *The Unschooled Mind: How Children Think and How Schools Should Teach*. New York: Basic Books.
- Gardner, R.C., Clement, R., Smythe, P.C. ve Smythe, C.C. (1979). Attitudes and Motivation Test Battery, Revised Manual. *Research Bulletin*, 15.
- Gliner, J.A., Morgan, G.A. ve Leech, N.L. (2015). Uygulamada araştırma yöntemleri: Desen ve analizi bütünleştiren yaklaşım (Çev. : Volkan Bayar, Çev. Ed.: Selahattin Turan). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Gürsu, F. (2011). *The Turkish equivalance, validity, and reliiability study of the Foreign Language Classroom Anxiety Scale*. UnPublished Master's thesis. Yeditepe University The Graduate School Of Social Sciences, Istanbul.
- Horwitz, E.K. (2001). Language Anxiety and Achievement. *Annual Review of Applied Linguistics*, 21: 112-126.
- Horwitz, E. K. (1986). Preliminary evidence for the reliability and validity of a foreign language anxiety scale. *TESOL Quarterly*, 20, 559-562.
- Horwitz, E. K., Horwitz, B. M. ve Cope, J. (1986). Foreign language classroom anxiety. *The Modern Language Journal*, 70(2), 125-132.
- Horwitz, E. K., Horwitz, B. M. ve Cope, J. A. (1991). Foreign language classroom anxiety. In E. K. Horwitz & D. J. Young (Eds.), *Language anxiety: From theory and research to classroom implication* (ss. 27-36). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Karabey, M. (2011). *Foreign Language Classroom Anxiety of Preparatory Class Students at Atatürk University*, Unpublished Master's Thesis. Atatürk University Institute of Social Sciences.
- Karaca, M. (2012). *Foreign Language Anxiety in Receptive Language Skills in ELT Classrooms at NecmettinErbakan University*, Institute of Educational Sciences.Necmettin Erbakan University Institute of Educational Sciences
- Krashen, S (1986). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*.oxford University Press Oxford: Pergamon Press, 1982.
- Kunt, N. (1997). Anxiety and beliefs about language learning: A study of Turkish-speaking university students learning English in North Cyprus. *Applied Psycholinguistics*, 20, 217-239.
- Kuş, E. (2009) Nicel-nitel araştırma teknikleri: Sosyal bilimlerde araştırma teknikleri nicel mi? Nitel mi? (3. Baskı). Anı Yayıncılık: Ankara.
- Littlewood, W. (1984). *Foreign and Second Language Learning; Language Acquisition Research and its Implications for the Classroom*.Cambridge:CUP, pp.58-59.
- Liu, M. (2006). Anxiety in Chinese EFL students at different proficiency levels. *System*, 34, 301-316.
- MacIntyre, P. D. ve Gardner, R. C.(1991).Language anxiety: Its relationship to other anxieties and to processing in native and second languages. *Language Learning*, 41(4), 513-534.
- MacIntyre, P. D. (1999). Language Anxiety: A Review of Literature for Language Teachers. Young, D. J. (Ed.). *Affect In Foreign Language and Second Language Learning*. Mc Graw Hill Companies, 24-43.

- MacIntyre, P. D. ve Gregersen, T. (2012). Affect: The role of language anxiety and other emotions on language learning. In S. Mercer, S. Ryan, & M. Williams (Eds.) *Psychology for language learning: Insights from research, theory and practice* (pp. 103-118). Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Öner, G. ve Gedikoğlu, T. (2007). Ortaöğretim öğrencilerinin İngilizce öğrenimlerini etkileyen yabancı dil kaygısı. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 67-78.
- Öztürk, G. (2012). *Foreign Language Speaking Anxiety And Learner Motivation: A Case Study at a Turkish State University*, Unpublished Master's Thesis.
- Pan, V.L. ve Akay, C. (2015). Eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrencilerin yabancı dil dersine yönelik tutumlarının ve sınıf kaygılarının incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(55), 79-97.
- Phillips, E.M. (1992). The effects of language anxiety on students' oral test performance and attitudes. *The Modern Language Journal*, 76(1), 14-26.
- Proulx, P. (1991). Anxiety in language learning: Recognition and prevention. *Canadian Journal of Native Education*, 18, 53-64.
- Sağlamel, H. (2009). *An Experimental Study on the Role of Creative Drama in Alleviating Language Anxiety in Speaking Classes with Reference to Teachers' and Learners' Perceptions of Language Anxiety*, Unpublished Master's Thesis. Karadeniz Teknik University Institute of Social Sciences.
- Saito, Y, Horwitz, E. K. ve Garza, T.J. (1999). Foreign language reading anxiety. *Modern Language Journal*, 83, 202-218.
- Sarıgül, H. (2000). Trait Anxiety and Foreign Language Anxiety and their effects on learners' Foreign Language Proficiency and Achievement. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. @istanbul: Bogaziçi Üniversitesi.
- Seven, M.A. ve Engin, A.O. (2008). Öğrenmeyi etkileyen faktörler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 189-212.
- Scovel, T. (1994). The role of culture in second language pedagogy. *System*, 22 (2), 205-219.
- Scovel, T. (1978). The Effect of Affect On Foreign Language Learning: A Review of The Anxiety Research. *Language Learning*, Volume, 28(1), 129-141.
- Taş, Y. (2006). *Kaygı nedir?* Ankara: Bilkent Üniversitesi Öğrenci Gelişim ve Danışma Merkezi.
- Trylong, V.L. (1987). *Aptitude, Attitudes, and Anxiety: A Study of Their Relationships to Achievement in the Foreign Language Classroom*, Unpublished Doctorate Dissertation, Purdue University, USA.
- Tuncer, M. ve Temur, M. (2017). Yabancı Dil Hazırlık Eğitimi Alan Öğrencilerin Yabancı Dile Yönelik Kaygı ve Başarıları Arasındaki İlişkiler. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 905-912.
- Tunçel, H. (2014). Yabancı dil öğretimine yönelik kaygı çalışmalarına genel bir bakış. *Route Educational and Social Science Journal*, 1(2), 126-151.
- Young, D. J. (1991). Creating a low-anxiety classroom environment: What does language anxiety research suggest? *Modern Language Journal*, 75, 426-439.